

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ เวลาเราทำบุญกุศล เห็นใหม่ การให้ธรรมเป็นทานประเสริฐที่สุด การให้ธรรมเป็นทาน การให้ธรรมเป็นทาน เราก็มารู้ว่าเรามาทำบุญกัน เรามาทำบุญกันทำไมมันไม่ราบรื่น ทำบุญกันแล้วทำไมมันต้องมีปัญหา

มันมีปัญหาเพราะว่าจิตใจของคนมันแตกต่างกันหลากหลาย จิตใจของคนที่เขาเป็นธรรมนะ เวลาที่ทำงานบุญที่แหวกๆ เขาทำบุญไปแล้วเขาไม่สนใจ เขาทำบุญไปแล้ว เพราะอะไร เพราะจิตใจของเขามันสะอาดบริสุทธิ์ แต่ของเราว่าเราจะทำบุญได้ เพราะอะไร เพราะ หนึ่ง เราไม่มีเวลา สอง พวกเราทุกขังใจเชื่อว่าเราจะหาปัจจัยขึ้นมา กว่าเราจะหาเงินหาทองมาเพื่อแลกเป็นอาหารมา แลกเป็นสิ่งที่เราจะมาทำบุญกุศล พอแลกมา สิ่งนี้เราลงทุนลงแรงมามาก หัวใจมันไม่เคย

แต่ถ้าหัวใจคนเคย เขาทำเป็นประจำ พอทำแล้วมันสบายใจ พอมันสบายใจ ใครจะทำอย่างไรรู้ก็ได้ เราได้เสียสละของเราไปแล้วมันก็จบใจ เราได้เสียสละมาแล้ว ปฏิภาณ เราได้ตั้งใจแล้ว ได้ทำแล้ว ทำด้วยเต็มหัวใจของเราแล้ว ถ้ามันเป็นอย่างไรไปแล้วมันเป็นผู้ที่รับแล้ว รับแล้วเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ เห็นไหม เนื่อนานบุญของโลก เนื่อนานบุญของโลก ถ้าใจของคนมันเป็นประโยชน์มันเป็นประโยชน์อย่างนั้น

แต่ถ้าใจของคนไม่เป็นประโยชน์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนนะ สอนถึงประเพณีวัฒนธรรม ประเพณีวัฒนธรรมมันเป็นเครื่องดำเนินทั้งนั้นแหละ มันเป็นเครื่องดำเนินเข้าไปสู่ใจของเราๆ ใจ ตัวจริงๆ แล้วมันคือหัวใจ ถ้าหัวใจขึ้นมา ใจ ปฏิสนธิจิต เวลาเวียนว่ายตายเกิดขึ้นมามันทุกข์มันยากขึ้นมา ใครเป็นคนทุกข์คนยากแล้วพระพุทธศาสนา เราสอน ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาที่เป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เข้าไปชำระกิเลสในหัวใจของตัว ถ้าเราชำระกิเลสในใจของตัว

เราอาบน้ำร้อนต่างน้ำมา เราทุกข์จนเจ็บใจมา ร่างกายเราสกปรกมา เราก็อาบน้ำชำระล้าง ร่างกายของเราให้สะอาดบริสุทธิ์ใช่ไหม เราจะไปชำระร่างกายของคนอื่นให้สะอาดบริสุทธิ์แล้ว เราได้ประโยชน์อะไร...ก็ได้ประโยชน์สิ ก็ไม่ได้มีกลิ่นเหม็นมาถึงเราไง เห็นไหม การเสียดสละ เสียดสละเพื่อสังคม

สังคม เวลาเราปรารถนาสังคม แต่เวลาจริงๆ แล้วมันต้องมาแก้ไขที่ใจของเรา ถ้าแก้ไขใจ ของเรา เวลาทุกข์เวลายาก ใครเป็นคนทุกข์คนยากล่ะ เวลาพ้นจากทุกข์ใครเป็นคนพ้นจากทุกข์ ล่ะ เวลาพ้นจากทุกข์ ให้คนอื่นพ้นจากทุกข์ไป เราจะทุกข์จนเจ็บใจอย่างนี้ใช่ไหม

เวลาจะพ้นทุกข์มันต้องเราเป็นคนพ้นจากทุกข์ไปไง เราเองต้องพ้นจากทุกข์ แล้วเราเวลา พ้นจากทุกข์แล้วเราจะเห็นครอบครัวของมาร เห็นพญามารมันร้ายกาจขนาดไหน มันร้ายกาจ ขนาดไหน เพราะอะไร เพราะเราคิดไม่ถึง เราคิดไม่ได้ เราทำเองเราทุกข์เรายาก เราทุกข์เรายาก เวลาทำขึ้นมา

เวลาเราทำหน้าที่การงานกัน เขาทำกันด้วยความอาบเหงื่อต่างน้ำ นั่นลงทุนลงแรง เขา เห็นการทำงาน เวลาคนบริหารมันนั่งอยู่เฉยๆ เขาบริหารเขาสั่งอย่างเดียว เวลากิเลสหายๆ ที่ มันเผาผลาญใจ กิเลสหายๆ เวลากิเลสมันละเอียดขึ้นไปมันไฟสุ่มซอน มันเผาอยู่ในหัวใจนั่นล่ะ แล้วมันเผาหัวใจแล้วจะทำอย่างไร

เขาต้องนั่งสมาธิภาวนา ต้องให้มันสงบระงับขึ้นมา ให้ใจมันระงับขึ้นมา แล้วพอใจระงับ ขึ้นมา ภาวนามยปัญญา ปัญญาไปข้างใน แต่เวลาปัญญาของเรามันโลกีย์ปัญญา โลกีย์ปัญญาคือ สัญชาตญาณ คือความคิด ความคิดเกิดจากจิต ความคิดเกิดจากจิต เวลาปัญญามันเกิดขึ้นมันก็เกิด สังขาร สังขารคือความคิด สังขารคือความคิด ถ้ามันมีสมาธิขึ้นมา มีสมาธิคือมีความสำนึก ถ้ามี สมาธิแล้วมันคิดได้ มันไม่ใช่ว่ารู้เท่าไม่ถึงการณ์ คิดไม่ได้ ใหนั้นรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เวลาคิดนี่คิด เก่งมากเลย แต่คิดแล้วมันคิดออกไปข้างนอก ส่งออกหมดเลย แล้วพอลืมไป โอ๊ย! รู้เท่าไม่ถึงการณ์ เมื่อกี้เราคิดอย่างนี้ก็ดี เมื่อกี้เราทำอย่างนี้ก็ดี กว่าที่จะคิดได้มันก็หายไปแล้วไง สายก็เป็นอนาคตไง อดีตอนาคตมันแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าเป็นปัจจุบันล่ะ ปัจจุบันจิตสงบเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามาจิตมันจะเป็นตัวของมันเอง

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านอยู่ในที่สงบสงัด อยู่ในที่วิเวก บอกว่าถ้าพระที่ ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบก็อยู่ในกลางตลาดก็ได้ ที่ไหนก็ทำได้

เวลากลางตลาด เราเห็นพระที่ไปตลาดเราก็ไม่พอใจใช่ไหม เวลาพระที่ไปกลางตลาด เราบอก นี่ที่โอจร พระไม่ควรมา แต่เวลาปฏิบัติบอกให้ไปปฏิบัติกลางตลาดไป ปฏิบัติกลางตลาด มันก็ดี มันก็ไปนั่งอยู่นั่น ไปนั่งอวดเขาไป แต่เวลาเข้าป่าเข้าเขาไป เหมือนเราเวลาเข้าไปป่าช้าเราก็ก้าวผี นี่ก็เหมือนกัน เวลาเข้าป่าเข้าเขาไปใครจะดูแลเรา เราเข้าป่าเข้าเขามันก็มีสัตว์ร้าย ทั้งสัตว์ร้าย ทั้งภูตผีปีศาจมันจะมารังแกเราหรือไม่ คีลของเราปกติหรือเปล่า เวลาเราเป็นคนดีๆ เราก็อ้างว่าเราเป็นคนดีทั้งนั้นแหละ ทุกคนไม่เห็นความดีของเราเลย แต่เราทำดีทำชั่ว เรารู้ของเราเอง เราทำคุณงามความดีเราทำด้วยความสะอาดบริสุทธิ์เราก็รู้ว่าเราสะอาดบริสุทธิ์ แต่ถ้าเราได้ทุจริต เราได้ทำสิ่งใดมา เราก็รู้เองว่าเราได้ทำมา เวลาเราเข้าป่าเข้าเขาไป เราเป็นอาบัติเราก็รู้ว่าเราเป็นอาบัติ ถ้าเราไม่เป็นอาบัติ เราก็รู้ว่าไม่เป็นอาบัติ คีลมันคุ้มครอง ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม คีลธรรมมันคุ้มครองหัวใจ คุ้มครองเพราะอะไร คุ้มครองเพราะเราสะอาดบริสุทธิ์

ถ้าเราสะอาดบริสุทธิ์ เราจะอยู่ท่ามกลางที่ไหน ท่ามกลางภูตผีปีศาจ ท่ามกลางป่าเขา ลำเนาไพร ท่ามกลางสัตว์สิงห์ร้าย เรามีคีลของเราคุ้มครอง แต่ถ้าเราไม่สะอาดบริสุทธิ์ เราหวั่นไหว เราหวั่นไหวว่าสัตว์ร้ายมันจะเอาเราไปเป็นอาหาร ภูตผีปีศาจเขาจะมารังแกเรา ถ้าเราเข้าป่าเข้าเขาไปมันจะเป็นอย่างนั้นแล้ว มันจะเป็นการพิสูจน์ตรวจสอบตั้งแต่คีล สมาธิ ปัญญา

ถ้าคีลเรา คีลมันจะคุ้มครองเรา เรามั่นใจ คีลนี้คุ้มครองเลย ความสะอาดบริสุทธิ์ สัตว์มันก็ไม่อยากทำร้ายใครหรอก เราก็ไม่อยากจะใครหรอก เราก็อยากจะมีกรรมเป็นสุข เราก็อยากจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิตของเราทั้งนั้นแหละ สัตว์มันก็อยากหาอาหารเพื่อดำรงตัวของมัน มันไม่ต้องการมากินคนหรอก มันไม่ต้องการมากินคน มาทำร้ายคนให้ประชาชนเขารวมกันเพื่อมันจะมალ่ามันหรือ มันก็รู้ถึงโทษภัยเหมือนกัน มันเห็นคนเป็นที่น่ากลัวมาก คนไปทำให้มันไม่พอใจ เคี้ยวมันประชุมชาวบ้านมาไล่ล่า มันจะมีความทุกข์ มันไม่มาทำเราหรอก ต่างคนต่างไปตามทางของตัวเอง สัตว์มันก็อยู่ธรรมชาติของสัตว์ มันไม่อยากจะอยู่กับคน มันอยากมีอาหารเข้าท้องมันเท่านั้นแหละ มันอยากดำรงชีวิตของมัน มันไม่อยากจะอยู่กับคน

คน คนมาบวชเป็นพระเป็นเจ้า เราเข้าไปอยู่ในป่าในเขา อยู่ในป่าในเขาเพื่ออะไร? เพื่อมาอาศัยชัชฎุมิ มาอาศัยสถานที่เพื่อให้มีสติปัญญาเข้ามาค้นคว้าใจของตัวเอง เข้ามาค้นคว้าหาใจของตัวเอง อยู่ในชุมชน อยู่ที่ไหนมันจะล่าใจ มันไม่เป็นไรๆ นอนสบาย เมื่อไหร่ก็ได้ นั่งภาวนาก็ภาวนา อวดกัน ใครผ่านไปผ่านมา เห็นไหม ฉันนั่งภาวนา ฉันเก่งนะ แต่เวลาไปอยู่ในป่าในเขามันไม่มีใครเห็นหรอก เสือมันจะกิน มาภาวนานี้ มานั่งภาวนานี้ เคี้ยวจะกินหัวเอา มันไม่มีใครมาชมมัน

ไง ถ้าไม่มีใครมาชม เวลาเราไปป่าไปเขา เราไปค้นหาตัวเราเอง แล้วค้นหาตัวเราเอง เราต้องมีสติ มีปัญญาของเรา มีสติมีปัญญา สติปัญญาคือรักษาใจของเราไว้ไง รักษาใจเพื่อค้นหาใจของตัว ถ้า ค้นหาใจของตัว ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันมีความสุขแล้ว

เวลาคนที่เขาอยู่ในป่าในเขาเนะ เราว่าเขาเป็นคนชายขอบ เขาไม่เจริญรุ่งเรืองเหมือนเรา แต่เขาเนะ ถ้าฝนฟ้าตกถูกต้องตามฤดูกาล มันมีความสุขชุ่มชื้น เขาปลูกอาหารของเขาได้ ข้าวไร่เขา ปลูกพืชพันธุ์ธัญญาหาร เขาอยู่ของเขาด้วยความสุขเป็นสุขนะ เขาตัดขาดจากโลกได้โดยละ เขาอยู่ของเขาได้ เขาทำอะไรเอง เขาทำอะไรเอง เขามีความสุขของเขา นี่พูดถึงว่าความสัจจะ สัจจะคือ ความเป็นจริงในชีวิต

แต่ของเรา เราว่าเราต้องบริหารจัดการ เห็นไหม มนุษย์โง่กว่าสัตว์ สัตว์มันยังมีอิสรภาพ ของมันอยู่ในป่าในเขา มันก็อยู่อิสรภาพของมัน มนุษย์มาอยู่รวมกันแล้วต้องมีกติกา มนุษย์เป็นคนเขียนกฎหมายขึ้นมา มนุษย์เอาโซ่ตรวนคล้องคอของตัวเอง โซ่คล้องคอของตัวเองแล้วก็ดูแล ตัวเองกันไปไง ดูแลเพราะอะไร เพราะมนุษย์มันเป็นสัตว์สังคม ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ฉะนั้น มัน ต้องรอนสิทธิ รอนสิทธิของเราเพื่อไม่ให้กระทบสิทธิของคนอื่น เพื่ออยู่ด้วยกัน มนุษย์โง่กว่า สัตว์ สัตว์มันอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมัน มันอยู่ของมันโดยธรรมชาติของมันนะ กติกาก็คือ ความดีของมันนั่นแหละ

ฉะนั้น เราเป็นสัตว์สังคม เราว่าเราต้องเจริญ เราต้องพัฒนาของเรา ถ้าพัฒนาด้วย มีศีลมี ธรรม มีศีลมีธรรม ธรรมากิบาลๆ เห็นอกเห็นใจกัน สิ่งใดเขาผิดพลาดไป เขารู้ทำไม่ถึงการณีกี่ ได้ การศึกษาของคนมันไม่เท่ากัน เขาจะผิดพลาดอะไร เขาทำอะไรกระทบหัวใจของเรา เราก็ ควรจะให้โทษเขา แต่ถ้าให้โทษเขา ถ้าด้วยความที่เขาตั้งใจของเขา เขาจะรังแก อันนั้นก็ มี กฎหมายคุ้มครองไง

เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรไม่จองกรรมใครทั้งนั้น แต่เราก็ไม่ใช่คน ใบบัว จะยอมให้เขารังแกตลอดเวลา เพราะอะไร เพราะมันมีผู้คุ้มครอง มันมีกฎหมาย มันมีคน ดูแล เราก็มีสติปัญญาของเรา รักษาตัวเรารอดไง เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร

แล้วเราอยากได้คุณงามความดีของเราละ เราอยากจะทำนาของเรา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดละเสียดฐานะของความเป็นกษัตริย์มา เสียดละอำนาจมา เสียดละราชวัง มา เสียดละความสุขในราชวังมา ท่านต้องมีเป้าหมายของท่านสิ ท่านมีเป้าหมายของท่าน ท่าน

ปรารถนาความสุขจริง ถ้าความสุขจริงมันจะค้นมาจากไหนล่ะ ความสุขจริงของเราก็ต้องทุกอย่างอุดมสมบูรณ์ไปหมดเลย คนที่สมบูรณ์นะ คนประสบความสำเร็จในชีวิตก็ทุกข์ คนขาดแคลนก็ทุกข์ มันทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริงทั้งนั้นแหละ ทุกข์มันอยู่ที่ไหนล่ะ

ทุกข์มันอยู่ที่หัวใจใจ หัวใจถ้ามันไม่พอ หัวใจมันคืนรนอยู่ มันทุกข์อยู่ที่นี้ใจ เวลาชาวพุทธเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนที่นี้ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดลามา เสียดลามาเพื่อค้นหาความจริง ค้นหาโพธิญาณ โพธิญาณนี้ใครเป็นคนค้นคว้าล่ะ เราไปศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราใช้สายตาศึกษาจากคำรับตำราณะ เวลาตำรับตำราปลวกมันกินทั้งเล่มเลย ปลวกมันกินเข้าไปมันก็ไม่ได้เป็นพระอรหันต์หรอก เราไปศึกษามาๆ แล้วปฏิบัติใหม่

เวลาปฏิบัติ เวลาเป็นความจริงขึ้นมา เวลาทำจริงขึ้นมาเราต้องมีสติ แล้วสติมันอยู่ที่ไหน สติมันก็ ส.เสื่อ ต.เต่า สระอิ สติ ไอนั้นสติมันชื่อ แต่เราเอาจริง ถ้าสติของเรา เรามีความทุกข์ ความยากขนาดไหนสติมันจะยับยั้งนะ ของมันอย่างนี้ ของมันเป็นอย่างนี้ เรามาอาศัยชั่วคราว ถ้าอาศัยชั่วคราว เราจะทำคุณงามความดีมากขึ้นขนาดไหนมันจะเป็นสมบัติของเราแล้ว

ประสบการณ์ชีวิตของคน ใครมีประสบการณ์มา สิ่งใดที่มันเป็นวิฤตติมา เขาผ่านสิ่งนั้นมา เขาจะหาการป้องกันอย่างนั้น แล้วเขามีประสบการณ์ของเขา เขาแก้ไขชีวิตของเขาได้ นี่ก็เหมือนกัน จิตของเราเวียนว่ายตายเกิดขึ้นมาโดยที่หลับหูหลับตา หลับหูหลับตาคือมันเป็นไปตามกรรมไง ไปเกิดในสถานะไหนก็ว่ามีเฉพาะชาตินี้ชาติเดียว ชาตินี้ชาติเดียว เวลาลูกหลานของเราเกิดมาจากพ่อแม่เดียวกันทำไมนิสัยมันไม่เหมือนกันล่ะ มันไม่เหมือนกันเพราะว่าจิตใจของเขา เขาได้สร้างเวรสร้างกรรมของเขา เวลาเกิดกับเรามันต้องมีสายบุญสายกรรมกันมาถึงมาเกิดกับเรา

ถ้ามาเกิดกับเรา สิ่งนี้มันเป็นชาติตระกูล มันเป็นชาติตระกูลปัจจุบันนี้ แต่อดีตชาติมาไม่รู้ว่ามันเป็นเวรเป็นกรรมสิ่งใดกันมา ลูกที่อภิชาตบุตร ลูกที่ดิ้นขึ้นมาที่ส่งเสริมให้ครอบครัวนั้นเจริญรุ่งเรือง ลูกที่มีปัญหาขึ้นมาเราก็ต้องดูแลของเรา มันเป็นเวรเป็นกรรม ถ้าเป็นคนอื่น เราก็ยังทำใจได้ แต่ถ้าเป็นลูกของเรา เราทำใจไม่ได้หรอก เราต้องดูแลตลอดไป เพราะมันมีเวรมีกรรมต่อกัน มันต้องยอมจำนนต่อกันไง

ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญา เราพยายามหาเหตุผล หาเหตุผล ถ้ามันเป็นผลของวิญญูะ เราก็ยอมรับผลของวิญญูะ เราก็ดูแลของเราไป แต่หัวใจอย่าให้มันเร้าร้อนจนเกินไปไง ถ้าหัวใจไม่เร้าร้อนเกินไป อะไรจะเป็นเครื่องเยียวหาหัวใจนี้ ถ้าเป็นเครื่องเยียวหาหัวใจนี้ ก็สติปัญญาของเราเป็นเครื่องเยียวหาหัวใจของเราให้หัวใจของเรามันมีภูมิตา

การเวียนว่ายตายเกิดผลของวิญญูะ ผลของวิญญูะมันมีกรรมเก่ากรรมใหม่ แล้วกรรมปัจจุบันนี้ กรรมเก่ากรรมใหม่เราเชื่อไหม ถ้าเราเชื่อขึ้นมา สิ่งที่เราสร้างขึ้นมาในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์มันมีอริยทรัพย์คือทรัพย์สมบัติของความเป็นมนุษย์ มนุษย์มีสติมีปัญญาไง ถ้ามนุษย์มีสติปัญญา ปัญญาที่การหาอยู่หากิน ปัญญาทางโลกนี่เป็นวิชาชีพ ปัญญาที่จะเอาชนะตัวเองสำคัญกว่า

เวลาครูบาอาจารย์ท่านเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่ออะไร? เพื่อรู้หัวใจไว้ รู้ความคิดไว้ให้มันอยู่ในใจเรา เอาใจเราไว้อยู่ในหัวอก แล้วถ้าสงบระงับเข้ามามันจะมีความสุขแล้ว แล้วความสุขอย่างนี้ไปหาซื้อที่ไหน

แก้แหวเงินทองแลกเปลี่ยนไม่ได้ เงินจะซื้อไม่ได้ ทุกอย่างซื้อไม่ได้ จะมั่งมีศรีสุขอย่างไร ทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหน ถ้าจะได้อริยมรรคต้องเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเอง ครูบาอาจารย์ท่านเป็นคนชี้แนะท่านนั้นแหละ จะสูงส่งขนาดไหน ถ้าอยากได้มรรคได้ผลก็ต้องภาวนา เราทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหนเราก็ต้องภาวนา เห็นไหม มันเสมอภาคกัน เราเสมอภาคกัน เราเป็นญาติกันโดยธรรม

เราเกิดเป็นมนุษย์มีปากมีท้องเหมือนกัน ทุกคนก็ต้องหาอยู่หากินเหมือนกัน แต่การหาอยู่หากินด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันจะหาอยู่หากิน มันจะกินประเทศชาติ มันจะกินโลกนี้เข้าไปในกระเพาะมัน คูลิ เขากินข้าว เขากินข้าวกินพอประทังชีวิต เขาไม่ใช่กินโดยกิเลส ใจ กิเลสมันกิน โดยศักดิ์ศรี มันกิน โดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก มันจะกว้านทุกอย่างมาเป็นสมบัติของมัน เวลามันจะกินโดยกิเลสมันจะกินโลกนี้เลย

แต่เวลาคนที่มีคุณธรรม มีสติปัญญานะ เขาก็กินข้าว ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ยังดำรงชีวิตอยู่ ท่านก็ฉันอาหาร ท่านก็ฉันข้าว เราก็กินข้าว เราก็กินข้าว เราก็หาปัจจัยเครื่องอาศัยเพื่อกินข้าว ถ้ามีสติปัญญาอย่างนี้มันเตือนตัวเอง แล้วเราขาดแคลนอะไรละ ข้าวปลาอาหารเราขาดแคลนจนเราจะอยู่ไม่ได้เขี้ยวหรือ เราก็อยู่ได้ นี่จิตใจมันไม่ดิ้นรน

จนเกินไป นี่มันกินกรรม ถ้ามีสติมีปัญญาอย่างนี้ มีกรรมอย่างนี้ มันทำให้หัวใจนี้ไม่คืนรน จนเกินไป ถ้าไม่คืนรนจนเกินไป เราหาพออยู่พอกิน แล้วเราก็แบ่งเวลา แบ่งเวลานั่งสมาธิภาวนา ถ้านั่งสมาธิภาวนานี้เป็นอริยทรัพย์

คำว่า “สติ” คำว่า “สมาธิ” คำว่า “ปัญญา” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก มรรค เครื่องดำเนิน เราแสวงหาของเรา สติซื้อไม่ได้ สมาธิซื้อไม่ได้ ปัญญาซื้อไม่ได้ อยากได้ต้องปฏิบัติขึ้นมา ถ้าอยากได้ต้องปฏิบัติขึ้นมา คนเราเกิดมา สมาธิที่มันคง ทำสิ่งใดมันก็ไม่พลาด พลังพลอ คนสมาธิสั้น บางคนเกิดมาเป็นอัลไซเมอร์ คนเกิดมามีปัญหา นั่นละมันต้องมีสิ่งใดมา ถ้อย่างนั้น ถ้าสมาธิเราดี สติเราดี เราดี ดิก็จะต้องเพิ่มพูนขึ้นมาสิ...มันเป็นโลกียะ มันเป็นเรื่องโลก เห็นไหม คำว่า “สมมุติ” สมมุติคือชั่วคราว มันมีอยู่ มันมีอยู่จริงโดยชั่วคราว

แต่ถ้าเราปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้าเป็นโลกุตตระ โลกุตตระอาศัยความมีอยู่ชั่วคราวนี้ให้ มันเข้มแข็งขึ้นมา แล้วมีสัมมาสมาธิ มันมีสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง ความเห็นถูกต้องคือ อริยทรัพย์ ทรัพย์สมบัติที่เป็นความจริงมันเป็นสุขทุกข์ที่เป็นจริง สุขที่มันอยู่กับเราตลอดไป วิมุติสุขมันไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ความสุขของเรามันเป็นอนิจจัง มันเดี๋ยวดีเดี๋ยวร้าย เดียวคิด ต่างๆ แต่อาศัยสิ่งนี้เป็นพื้นฐาน เพราะมันมีของมันอยู่ แล้วเอาสิ่งนี้มาศึกษา ศึกษาแล้วค้นคว้า แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเป็นสติก็เป็นสติจริงๆ

ถ้ามีสตินะ ความคิดที่เป็นความทุกข์ความยากมันเกิดกับใจเราไม่ได้เลย เพราะสติเรา รู้ทัน ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันตั้งอยู่ไม่ได้โดยสมาธิเพราะกิเลสมันต้องสงบตัวลง แล้วถ้ามันเกิด ปัญญา มันเกิดมรรคขึ้นมา ภาวนามยปัญญา เราจะตื่นตื่น เราจะมีคามมหัศจรรย์ว่ามันทำไม มหัศจรรย์ขนาดนี้ ใจของคนทุกๆ ความรู้สึกนึกคิดทำไมมันมหัศจรรย์ขนาดนี้ แต่ความ มหัศจรรย์นี้มันอยู่ในจิตใต้สำนึกของเรา แล้วมันโดนความเป็นสมมุติ โดนความเป็นชั่วคราว โดยวิชามันครอบงำไว้ แล้วสิ่งที่ป็นอวิชา สิ่งที่ครอบงำนี้มันหลุดระชาก คือมันหลุดให้ใจคิด ตามมันไป แล้วเราก็วิ่งตามมันไป วิ่งตามไปคือการดำรงชีพ คือโลกียปัญญา ปัญญาของโลก อยู่ เท่านั้น เป็นสมมุติชั่วคราวๆ ตลอดไป

แต่ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันเป็นความจริงแล้ว มันเกิดมรรค เกิดมรรคเกิดผล แล้วมันเกิด มรรคเกิดผล มันสำรอกมันกายของมัน มันสำรอกมันกายของมัน มันเป็นความจริงขึ้นมา เห็น ใหม่นี้ เป็นของชั่วคราว ของที่วูบวาบสั้นไวนี่เราสามารถทำให้เป็นความจริงขึ้นมาได้

สามารถขึ้นมาว่าใจดวงนั้นทำใจดวงนั้นขึ้นมาเอง พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ สอนอย่างนี้ப்ப เวลาสอนอย่างนี้ப்ப เวลาเรามองอยู่ทางโลก เรามองว่าเรามีปัญญา เราประสบความสำเร็จในชีวิต

ประสบความสำเร็จในชีวิตจะมากจะน้อยขนาดไหนมันเป็นสมบัติสาธารณะ ข้าวของเงินทอง ตำแหน่งหน้าที่เปลี่ยนแปลงมาตลอดเวลา สมบัติผลัดกันชม แต่ความจริงๆ มันเป็นเรื่องของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านิพพานไปก็เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ของพระสารีบุตร ของพระโมคคัลลานะก็เป็นของส่วนตนๆ ทั้งนั้นเลย แล้วของเรามีแต่ส่วนทุกซ์ๆ ทั้งนั้นเลย มีแต่ความสงสัย มีแต่ความทุกข์ยากอยู่ทั้งนั้นเลย แล้วเรากายมันได้ มันกายมาได้โดยบังจัตตัง โดยสันทิฏฐิโก

อย่าเชื่อนะ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้อันที่บอกว่าจะทำให้เราได้ ให้อันที่บอกว่าจะจัดการให้เรียบร้อย อย่าไปเชื่อ อย่าไปเชื่อ เขาจะทำใจของเขาได้ เราจะทำใจของเราได้ เราจะมีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะเรา อย่าเชื่อ อย่าเชื่อว่าใครจะมาอุ้มชูเรา อย่าเชื่อว่าใครจะทำให้เราประสบความสำเร็จ อย่าเชื่อ อย่าเชื่อ

ถ้าทางโลก ได้ ทางโลกคือสังคัม สังคัมเขาช่วยเหลือเจือจานกัน คนเราต้องมีพรคัมมีพวกมีการเกื้อหนุนเกื้อกูลกัน นี้สัตว์สังคัม แต่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์คอยชี้ทางเท่านั้น กาลามสูตร อย่าเชื่อ อย่าเชื่อ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงของเราให้เป็นจริงขึ้นมา

ฟังธรรมๆ เป็นอย่างนี้ เขาบอกว่าการให้ธรรมชนะซึ่งการให้ทั้งปวง ก็คือการให้ปัญญา การให้ปัญญา การให้เราได้ถูกต้องคิด การให้เรามีสติปัญญาให้เราไม่เป็นเหยื่อของใคร เราไม่เป็นเหยื่อของใคร เราเอาสติปัญญา เอาจิตของเราไว้ในร่างกายนี้ ไม่ให้ใครหลอกหลวง เวลาเราคิดไปยอมรับใคร เราเอาใจนี้ส่งออกไปให้เขาแล้ว เราเอาใจของเราไว้ในร่างของเรา ฟังธรรมๆ เพื่อเหตุนี้ เพื่อตั้งสติเพื่อมีปัญญาของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา แล้วให้ตั้งสติแล้วพยายามดำรงชีวิตพาชีวิตนี้อย่าไปกระทบกระเทือนกับใคร

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกชีวิตนี้เหมือนสวะ มันลอยไปตามน้ำ แล้วมันก็ไปกระทบกระเทือนกับใคร เราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วกระทบกระเทือนกันเหมือนมันไปกระทบกระเทือนกัน เรามีสติมีปัญญารักษาชีวิตของเรา เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เกิดมาทั้งชีวิตไม่มีหอรอกที่จะไม่มีการกระทบกระเทือนกัน จะไม่มี

หรือที่เราจะโดนกระทบกระเทือนหัวใจ มีกันทุกคนแหละ แต่ตั้งสติไว้ ผลของวิญญะมันเป็นอย่างนี้ ฝนตกแดดออกมันเป็นโดยธรรมชาติ สิ่งที่กระทบกระเทือนกันมันมีของมันอย่างนี้ ตั้งสติของเราไว้แล้วยึดกับมันไง ยึดกับมัน อะไรมากกระทบก็หัวเราะ เออ! เจออีกแล้ว เจออีกแล้ว แล้วมันไม่ทุกข์จนเกินไป แต่ไม่ใช่คนเซ่อ เราต้องมีสติปัญญาแก้ไข แต่อย่าเอากิเลสมาเผาผลาญหัวใจ มันมีของมันอยู่ อย่าเอากิเลสมาเผาผลาญหัวใจ รักษาชีวิตของเรา อย่าให้มันทุกข์ยากจนเกินไป เอวัง